

X. - ЗАВЕЖДАЩ СЕКЦИЯ "ПТИЦЕВЪДСТВО" И АСПИРАНТУРА.

/ От 1956 до 1960 г./

Новата 1956 година посещахме с Милка в Окъръжният комитет на профсъюза на селско-стопанските и горски работници.

Тогава той се помещаваше в две стаи на II-ият етаж в сградата срещу кафене "Златен лъв" на ул. "Цар Шишман". Всички членове на Бюрото бяхме със съпругите си. Тогава в Бюрото бяхме: Вълчо Тотев-председател, Петър Христозов-зам. председател, Марко Матев-секретар, Иван Стайков-охрана на труда, Сава Маджаров-общественно осигуряване, и членовете Стефан Ножев-агроном, Слави Славрев-лесовъд и Георги Драганов от Казанлък.

Отсъствуваше само Драгия Рудев от МТС - Раднево. Прекарахме една много забавна и незабравима нощ.

От лятото на 1954 година старата ни семейна компания скумовете д-р Еимонов/Тенко/ и Инчо, както и това на Иван Петрович с Верчето се беше разтурила. След раждането на дъщеря им Ваня, кумата Ирина получи флегит и прекара 6 месеца в болницата. След това тя живя почти година при родителите си.

Изоставен, кумът беше доста разстроен и започна да пиянствува. Доста усилия положихме с Петрович, за да възстановим семейството на моят кум. Едва през лятото на 1956 г беше всичко уредено и кумата се завърна при кумът и дъщеря си.

След изтиchanе на домашният ^{му} отпуск на 11 януари 1956 година, Иван Я. Табаков окончателно напусна института и аз пълно поех работата в секция "Птицевъдство".

През тази пролет имах една доста поучителна за мене история. Преди споменах за създадената "хлебна каса" към

профкомитета, с дялов капитал събран от живущите в института.

Всеки месец, те си купуваха на определена цена необходимият им брой хлебни марки, с които се снабдяваха хляб от фурната.

С тези марки, фурнаджията се отчиташе пред нас за зачисленото му брашно и по определеният рандеман бройките произведен хляб. Освен заплатата си, фурнаджията имаше право и на 4 броя дневно безплатни хляба. С Димо му правехме периодични проверки, като ежегодно отчитахме дейността на "Хлебната каса" пред профкомитета.

През лятото на 1955 година, за пръв път установихме недостиг на 850 хляба на фурнаджията Георги Танев. Корегирахме с 2 на сто рандемана на брашното и му дадохме срок до края на годината да оправи липсите. При проверката в края на годината, липсата се увеличи на 1050 хляба. Тогава помолих гла-
ният счетоводител на института да направи основна проверка на воденото от мен счетоводство на "хлебната каса" и изготви съответният протокол за редовността му. Докладвахме установено при годишното отчитане на касата пред профкомитета. Взя-
съ решение, липсващите хлябове да се удържат от заплатата на фурнаджията в продължение на 6 месеца. Наскоро след това, бях внезапно атакуван от моите близки приятели: Пеню Тодоров, Иван Мечкаров и Тоню Вълчев, членове на БКП, затова че съм имал отношение към Фурнаджията, макар и член на БКП. Това наложи нова проверка от втора комисия. Тя установи същите липси. Едва тогава Георги Танев призна, че снабдявал посочените мои приятели с хляб без марки, а те от своя страна му осигурявали безплатно храна от готварницата и зеленчуци. Запознат с случаia Яко Кацаров, като секретар на ППО на БКП, той реши да не потулим, задане се излагаме като партийци, а фурнаджията плати липсващите хлябове.

Дотогава имах впечатлението, че предимно интелигенцията е по склонна да нарушава партийният морал. Оказа се, че това могат да правят и трудовите хора. Много бях разочарован от Иван Мечкаров и Пеню^{Тодоров}, подкрепили ме при премането ми за член на БКП.

В края на 1955 година бяха публикувани в Държавният вестник утвърдените редовни и задочни аспирантури за 1956 г.

Между тях беше и обещаната ми от д-р Н. Несторов задочна аспирантура по птицевъдство към катедрата: "Физиология на домашните животни и ветеринарна медицина" на ВСИ^У"В. Коларов"-гр. Пловдив. В същият вестник бяха обявени и задочните аспирантури по "Говедовъдство" и "Овцевъдство" към катедра "Животновъдство" на същия университет за Кърстев и Кацаров.

Задочните аспирантури бяха предназначени за научни сътрудници и асистенти, които са на работа и имаха четири годишен срок, докато редовните аспиранти бяха за три годишен срок и не работеха, но имаха минимална заплата.

През първата година^{на} задочният аспирант се приемаше тема^{та}, разработващ методиката и се включващ в тематичният план на съответният институт. През следващите две години се провеждаше експерименталната работа, а през последната година се написваше дисертационният труд и провеждаше защитата. През първите две години следваше да се положат пет аспирански изпита: по специалността, по предмет близък до нея, по руски език, по един западен език по избор и по^и диамат. Всичко това изискваше доста голямо натоварване на задочника, защото той следваше да изпълнява служебните си задължения, като работи и по останалите си научни теми.

През януари 1956 г. ние тримата: Кацаров, Кърстев и Но^ичев се явихме във ВИИ^У"В. Коларов" гр. Пловдив на конкурсни

приемни изпити. Докато по "Говедовъдство" и "Овцевъдство" други кандидати нямаше, по "Птицевъдство" имаше освен мене още двама. Приемните изпити бяха три: по специалността, по предмет близък до нея и западен език. Спечелих първото място с оценки-те си по специалността и френски език. Преди изпита вземах уроци по френски ^уезик от учителя Митю К. Ковачев от с. Гипсово /Трън/. По този начин от втората половина на 1956 г бях задочен аспирант. След предварително обсъждане с д-р Несторов в катедрата беше приета темата: "Влияние на някои фактори върху племенните и продуктивни качества на кокошките от породата Родайланд". По нея бях започнал работа извън планове по предложение на Иван Табаков преди две години. Сега я допълнихме и разширихме с няколко нови показатели. След приемането на темата от научния съвет на нашият институт, тя беше включена в тематичният му план. По този начин се осигуряваше финансирането ѝ от М-во на земеделието. Като аспирант ми се полагаше и допълнителен домашен отпуск от 30 работни дни. Задочната ми аспирантура ми осигури близки връзки и отношения не само с доц. д-р Н. Несторов и доч. В. Груев, но и с проф. Кр. Макнев и асистента му Найден Петров от катедра "Животновъдство", а по-късно и с професорите: Павел Попов, Кирил Киряков и други.

По моя молба в края на годината, като задочен аспирант бях освободен от председателството на профкомитета.

През годината, работите в семейството ми се развиваха много добре. Синът ми растеше и ставаше все по занимателен. Аз обаче нямах време много да се занимавам с него. За баща ми беше удоволствие, да се разхожда и го вози с количката до Аямото и из града. Милка се справяше добре с майчинството, но беше доста отслабнала. Само в неделен ден излизахме заедно с детето, като рядко ходихме на кино, театър или опера. При от-

гледдането на детето, на Милка помагаха каките му, особено Бучето. Майка ми, често тормозеше Милка с неуместните си съвети, като отбягваше да ѝ помога.

Макар да ползвахме евтини продукти от института, заплатата ми едвам достигаше. Дядо Марин прибра синът си да учи в гр. Брезово и се опитваше да ни помога, осигурявайки ни дърва за отопление от село Розовец, *картофу, масло и др.*

В началото на 1956 година, в СССР се проведе XX-ия конгрес на КПСС. На него беше развенчан култа към личността на Сталин. С това се удовлетворяват разбиранията ни с моят баща по този проблем. Изложеното на конгреса, съответствуващо доста с действията на Хитлер в Германия. То съответствуващо и на народната мъдрост: "Ако искаш да разбереш, един човек какво представлява, дай му власт?" Хората, възприели и най-хуманните идеи, готови да умират за тях, когато получат голяма власт, бързо се променят от облагите им като започват да вършат това, срещу което преди са се борили. След решението на конгреса, доста от нас, членовете на БКП мислехме, че и у нас нещата ~~дос~~ ще се променят. Това обаче не се получаваше. Партийните и административни ръководители упорито се съпротивляваха с позволени и непозволени средства. Такъв беше случая с нашият директор К. Иванов и назначаваните от него свои заместници.

През април 1956 г., у нас се проведе пленум на ЦК на БКП, на който беше критикуван култа към личността на Вълко Червеен и нарушенията в законността допускани главно от организите на МВР. Изнесе се, че и процеса срещу Трайчо Костов е бил изкуствено инсцениран. Неочаквано за всички нас, за първи секретар на ЦК на БКП бе ~~не~~ избран не достатъчно известният до тогава Тодор Живков. По този повод Яко Кацаров донесе в моята стая, доклад на Т. Живков, като организационен секретар на

ЦК на БКП. В него той 36 пъти цитира и възхвалява Вълко Червенков. Това ни навеждаше на мисълта, че този човек няма да може да осъществи сериозни промени в методите на ръководство в ~~Партията~~ и Държавата. В БКП се оформи група на бившите "сталинисти", които с необходимата доза демагогия запазиха постоели и критичната обстановка постепенно загълхна. На наше партийно събрание си спомням думите на младия фуражир в птицевъдна секция Господин Нанев от с. Могила: "Критикувай смело и се готви за село".

По това време, за ръководител на полевъдна секция по преръка на др. Н. Несторов беше назначен току що завършилият агроном Атанас Христов. Неговата съпруга, също агроном беше назначена като надничар по нашата тема за "Вегетативната хибридиация във връзка лабораторните изследвания". За това често идвала в института и асистентите д-р Г. Кичев и Г. Славчев. До това не бяха установени никакви изменения при кокошките от преливаната ~~им~~ две години кръв от пуйките.

След проведен конкурс на 14 май 1956 г., на мястото на Табаков беше назначен за научен сътрудник зоотехника Цонко Миков Цонков. Той беше роден през 1927 г. в с. Чомаковци, Врачанско и произхождаше от учителско семейство. Беше работил една година в ОНС, гр. Крумовград, а след това постъпва като редовен аспирант след конкурс по птицевъдство при проф. Рада Балевска. След изтичане три годишният срок на аспирантурата е принуден да кандидатствува при нас, за да може да завърши ~~на~~ дочно аспирантурата си. Имаше да взема два изпита от кандидатският минимум и да напише дисертацията си. Бях на Биологична конференция в София, когато Станcho Беренски в БАН ме запозна с Цонков, който беше вече назначен при нас. Бързо си паснахме и между нас се създадоха близки и откровени отношения. И

двамата имахме трудности в кариерата си, но изразихме надежда та, че като си помагаме ще можем да ги преодолеем. Още тогава ми заяви, че идва временно при нас. След Биологичната конференцията заедно с влака пътувахме до Стара Загора.

До края на годината той основно работи по написване на дисертационния си работа: "Лагерно-пасбищно отглеждане на кошките". С по-големият си опит в птицевъдството, аз се старах да му помогам. Той проявяваше голяма активност при писането на статии и още в края на 1956 г. започнахме да си сътрудничим в тази дейност. От престоят си в София, той имаше добри връзки с редакциите на различните селско-стопански списания. През следващите няколко години, като добре взаимодействуващи си автори в птицевъдството, ние се наложихме като автори тети, търсени и от ръководните органи в страната.

На 12 юли /Петровден/ за пръв път без Ив. Табаков чествувахме тържествено "Денят на птицевъда". Щонков възприе празника като много добра идея. Въпреки че беше поканен, Коичо Иванов не присъствува.

От 20 юли бях в домашен отпуск, като Щонков ме заместваше. Заедно с Милка и Васко отидохме в с. Розовец. Пътуването ни обаче беше усложнено от лошото дъждовно време, още при потеглянето ни от Стара Загора. В Пловдив също валеше проливен дъжд и с двете чанти багаж и детето едва се добрахме до домът на д-р Кичев. Той живееше до гарата и предварително се бяхме уговорили. Автобуса беше от 17 часа след обед, но поради наводнението по шосето между селата Стряма и Калековец, той не потегли от Пловдив. Нашувахме в домът на д-р Кичев. На следващия ден продължаваше да вали обилно, беше прекъсната желе лезопътната линия между Пловдив и Чирпан^и, не можехме да се върнем в Стара Загора. Понеже семейството на д-р Кичев

Заминаше в София, ние отидохме да нощуваме в калекото на Милка, бащата на Пенка Исаева. Но и на третият ден нямаше автобус за с. Розовец, въпреки че валежите спряха. На третата нощ преспахме в дома на Дора Танева, съученичка на Милка от техникума в гр. Айтос. Но и на четвъртия ден нямаше автобус за с. Розовец. Тогава взехме влака, за да се върнем в Стара Загора.

Във влака, Милка ме убеди да слезем в с. Оризово, където имах познати в ТКЗС-то. Там бригадира Дочо ни извози с каруца през селата Гранит и Чоба до Брезово/18 км/, където отседнахме в домът на Гана Кухчиева, също съученичка на Милка. С камион ~~изтуващ за~~ с. Розовец, само аз вечерта отидох в дядо Маринови. На следващият ден със същият камион извозихме Милка и Васко от Брезово. Така след 5 дни "ходене по мъките", се добрахме до родното село на съпругата ми.

Останалите ~~вни~~ в село прекарахме много добре. Васко пръходи и ставаше все по-забавен. Дядо Марин беше отново в ТКЗС-то и имаха зачислени площи с тютюн на семеен акорд. Милка помагаше при брането, ~~низаневори~~ и ~~сушенето~~ помагах също при низането му, като повече се занимавах със синът си.

Всяка вечер се събирахме със семействата на Йоно Чепилски и Георги Караманев. И двете семейства имаха синове върстници на Васко.

На 10 август, без усложнение през Пловдив се завърнахме в Стара Загора.

На 21 август Васко навърши една година. Самостоятелно се движеше из двора, доста говореше и се заиграваше със съсеските по-големички деца. Дядо му Васил често излизаше с него на разходка до Аязмото и из града. Аз често го водех на детските филми прожектирани през деня в кино "Септември".

Водих го и на футболни мачове на игрището под гарата, къде-

Веднаж ни намокри и дъжд. Имам съхранена снимка от годишнина та му до тортата, на която пише "Васко на 1 година".

На 25 август се завърнах на работа и започнах отбора на ярки^и, за пръв път без контрола на Табаков. Цонков не можеше дами помага.

През септември, един неделен ден с Милка и Васко бяхме в института. Гостувахме на семейството на Кърстанов. Тогава направихме снимка ~~на~~ сина им Вселин и Васко.

Още през пролетта на 1952 година, с Табаков бяхме започнали да кръстосваме местни кокошки с петли Нюхемшир. От тях поддържахме кръстоски II-ро поколение. Работейки в стопанство "Витоша," Табаков беше из действувал заповед от нашето Министерство да прехвърли повечето от тези кръстоски с петли Нюхемшир в това стопанство, за да продължи да работи с тях. През декември дойде за два дни в института с камион и кафези, за да ги извози. Тогава си направихме снимка с колектива на секцията за спомен. Преди да отпътува, той ми гостува и в къщи.

След това поддържахме постоянно връзка до края на живота му, като на няколко пъти му гостувах в София.

Продължих да оказвам помощ в птицефермите на селата: Сърнево, Стамово, Раднево, Оризово, Стоил войвода и Конево, в които кокошите стада бяха от 300 до 500 кокошки. По-големи бяха стадата с които работех в ЛЗС-тата в гр. Нови Загора, Стара Загора и Гъльбово, от 1200 до 2 000 кокошки. Всичките тези стада, бяха от кръстоските местни по Родайланд, които с Цонков кръстихме "Старозагорска червена." Чрез нашата люпилня им осигурявахме необходимите еднодневни пилета, а след отглеждането им, извършвах отбора на 6-месечната им възраст и формирах го на кокошите ^и стада. Средната им носливост при тяхните условия на хранене и гледане беше около 150 яйца.

През тази 1956 година бяха отпечатани научните ми публикации: а/ В съавторство с Ив. Табаков - "Проучване влиянието на люцерновото сено брашно върху носливостта на кокошките" в том IV-ти на Сборника НИИ към МЗ; и б/- самостоятелно - "Промишленото кръстосване, като метод за получаването на високопродуктивни кокошки за стоковите птицеферми" - в сп. "Селскостопанска мисъл" брой 11. В съавторство с Понков бяха отпечатани научно-популярните статии: а/- "Как да получим повече яйца от кокошките през зимата" - във в. "Кооперативно земеделие", брой 250, б/- "Хранене и гледане на кокошките през зимата" - в сп. "Животновъдство", брой 10, в/- "Правилно да комплектуваме птичите стада - условие за висока носливост", във в. "Земеделско знаме" бр. 3153 и г/- "Правилно да проведем отбора и комплектуването на кокошите стада", - във в. "Септември" - брой 757.

Въпреки голятата ми ангажираност, продължавах да спортувам, като на обедната почивка играех волейбол и ~~весни~~ ден като колелото до града ~~до института~~ и обратно.

Заедно със Стоян Канев направихме постъпки в града ³³ да се удължи единствената автобусна линия от центъра до МТС и до ~~института~~. Това не успяхме, но през октомври уредихме пътуващите автобуси до селата Могила и Малко Кадиево сутрин в 7,30 часа и вечер на връщане в 18 часа да спират на разклонения за института. По този начин желаещите да ги използват работници и служители можеха да ги ползват. Ръководството на института въобще не ни съдействуваше ~~за това~~.

Общо за мен и Милка, тази 1956 година беше доста напрегната. В къщи съпругата ми добре се сработваше с баща ми, но ~~не~~ и с постоянно мърморещата ми майка. Обмисляхме варианта, след като Васко навършише 2 години, да го дадем в детска

градина и Милка да почне работа.

На Новогодишната нощ до 22 часа бяхме в къщи. Въртяхме баницата с късметите и вечеряхме с традиционните сърми с лозов лист, като на масата имаше плодове и орехи. След това с покани осигурени ~~ни~~ от баща ми с Милка отдохме на бала в Околийския народен съвет. Там посрещнахме Новата 1957 година като се забавлявахме заедно с мой познати колеги-агрономи.

През януари, както всяка година следваща да изготвя отчета за научната си дейност през 1956 година. Отчетените добри резултати, тогава моите големи предписваха на доброто наследство, оставено ми от Ив. Табаков.

В края на месеца бяхме на годишен научен съвет в ПНИИК-Костинброд, където получих добра оценка за работата си. Ношувах в семейство Исаеви, като посетих и семейството на Марин Камбуров. На вторият ден от престоят ми в София, се разболях от ангина и възпаление на синузита си. Наложи ми се да остана още два дни под грижите на родителите на Кирил Исаев, баба Софка и дядо Васил. Едва след като се пооправих, Пенка ми разреши да отпътувам за Стара Загора.

През февруари се наложи да посещавам Старозагорската болница при лекарите Стефан Койчев и Георги Кабакчиев, за да лекувам синузитите си. Последният се беше завърнал от специализация в СССР и ме лекува известно време с извлечи от хрян.

В началото на година, колектива на института беше изненадан от комисия на ОИК на БКП-Стара Загора, натоварена да обслежда дейността на института. Председателствуваше я секретарят по селското стопанство Киро Ангелов и членове: Генчо Стоянов зам. председател на ОИС-СтЗагора и Златко Стоянов-инструктор.

Без да ни изяснят повода, започнаха да ни привикват, предимно научните сътрудници и разпитват. От тези разговори ни ста-

на ясно, че разследват отношенията на научните сътрудници с директора К. Иванов, както и отражението им към работата на института. На няколко пъти споменавам за тези отношения, в резултат на които през 1951 година напусна колегата Вълко Кабаков, а през януари 1956 година и Иван Я. Табаков. Напоследък бяха доста лоши отношенията му с Яко Кацаров, като секретар на ППО на БКП, а така също и с Христо Кръстанов и Иванка Добрева. След като се опита да ме премести през 1952 г в ОНС-Стара Загора и с мен отношенията му не бяха много добри. Таки-
ва бяха и с постъпилият през 1954 г Стефан С. Димитров. Всички посочени бяха членове на БКП. Не бяхме напълно сигурни дали той беше предизвикал това ^бследване. Впечатляващо обаче, че следидването на комисията К. Иванов промени много отношенията си с работниците и гледачите на животни, предимно членове на БКП.

След приключване на работата на комисията, по нейно искане беше проведено събрание на ППО на БКП в института. На него К. Ангелов прочете доклада на К. Иванов до ОК на БКП-Стара Загора, по който повод беше обследването. В него се посочва, че под влияние на старите специалисти Ан. Геров, П. Минев и Ив. Табаков, научните сътрудници Я. Кацаров, Хр. Кръстанов и Ив. Добрева организирали действия против ръководството на института.

Имили подкрепата ^и на Ст. Ножчев и Ст. Димитров. Всичко това сериозно затруднявало дейността на института. Накрая на доклада се предлагаше т римата /Кацаров, Кръстанов и Добрева/ да се преместят другаде на работа, а Ст. Ножчев и Ст. Димитров оставят само с предупреждение. След това К. Ангелов прочете установеното от комисията. Посочващо се ^{като} увинован за създадените отношения ^и К. Иванов, ^и се излагаха причините за изолацията му от колектива, включително и от работниците. В заключение комисията предлагаше директора Койчо Ст. Иванов да бъде

освободен като директор и преместен другаде на работа. С пълно единодушие, събранието одобри констатираното от комисията, което било в унисон с решениета на априлският пленум на ЦК на БКП.

В началото на месец март 1957 година К.Иванов беше освободен като директор и преместен като научен сътрудник в КОС гр. Видин. Той успя да се уреди временно на работа в институт за месопромишленост-гр. София, чрез Министерство на земеделието след това да се премести в секцията по "Птицевъдство" на ЦНИИЖ-Костинброд.

Преди това, колектива от научни сътрудници следваше да предложи най-подходящият колега за негов заместник и назначен за директор. Такива по възраст и стаж в института тогава бяха: 1.- Андон Пейчев Геров на 53 г; 2.- Петър Димитров Минев на 49 г; 3.- Стоян Канев Стоянов на 35 г; 4.- Стефан Василев Ножчев на 32 г; 5.- Яко Танчев Кацаров на 34 г; 6.- Христо Василев Кръстанов на 32 г; 7.- Иванка Добрева Вълчанова на 38 г; 8.- Андрей Петров Андреев на 29 г; 9.- Стефан Савов Димитров на 35 г; 10.- Георги Христов на 36 г; 11.- Димитър Йор. Вълчанов на 36 г; 12.- Цонко Миков Цонков на 29 г и 13.- Атанас Кирилов Христозов на 28 г. От тях 8 бяха членове на БКП, 2 на БЗНС и 3 безпартийни. На научен съвет без никакви дискусии, единодушно беше одобрена кандидатурата на Яко Т. Кацаров. На 21 март 1957 г той беше назначен за директор от Министерство на земеделието. Преди това, той води разговор на саме с мен и Кръстанов и ние обещахме да му помагаме. След това Христо Кръстанов беше избран на мястото на Кацаров за секретар на ППО на БКП.

Наскоро след това, след разговор с мене, той ме обяви пред всички за негов нещател постоянно заместник, когато отсъству-

ва от института. При разговор на саме той ме предупреди, че и Кръстанов имал желание да бъде директор, подкрепян от Иванка Добрева. Това малко ме разтревожи, защото всички колеги ни считаха за добре разбираща се тройка Кацаров, Кръстанов и Но^жчев/. Затова в отношенията си по-късно с тях, винаги се стараех да баланс^{ам} ~~отношенията~~ между тях. Кръстанов обаче се оказа доста властолюбив и амбициозен, въпреки по-ограничените си възможности от Кацаров. Споменах вече, защо с него винаги следва да съм^идитор.

Въпреки смяната на ръководството, моята работа в птицевъдството през тази година продължаваше да се развива успешно, макар че Цонков беше още ангажиран с дисертацията си и малко можеше да ми помага. През тази година приключи първият етап от създаването на средно-тежка порода кокошки за яйца и месо.

Започнахме вторият етап с вътрешното развъждане на кръстоски те второ и трето поколение. Носливостта на кокошките кръстоски през годината беше средно 190 яйца. В престоящият трети етап на породообразуването ^{следващие} да се положат основите на линии и фамилии, с ежегодна преценка потомството на използваните пет ли. Наложи се, при подготовката на този етап с Цонков да прередим доста наша и чужда литература и да проведем няколко консултации с Ан. Геров и П. Минев. Проведохме срещи^и в София с проф.

Ст. Куманов и проф. Р. Балевска, ^и в Пловдив с проф. Кр. Макнев. Поканихме и проф. Ст. Куманов да посети нашият институт и се запознае с работата ни. Той от напускането на института през 1945 година не беше идвал, а в института бяха погребани неговият баща и едно от децата му. Отозва се на поканата ни и при посещението си ни даде ценни съвети ~~на място~~, Изрази задоволство от нашата работа.

За да разширим работата с породната група, ликвидирахме

напълно стадото кокошки Легхорн и ограничихме силно това от местни такива. Оставихме само стадото Родайланд, с което провеждах опитите си по моята дисертация.

От есента на 1957 г. заложихме 6 линии от новата породна група. При първите три линии основен показател беше високата носливост, а при останалите три линии високо тегло на яйцата.

Разширихме с Цонков и дейността си в общественното птицевъдство, където внедрявахме кокошки от новата породна група. През същата тази есен имахме: в Стамово-1500; в Раднево-1500; в Коньово- 2000; в Белозем - 1500, и в Голямо Конаре-2000 носачки. В останалите села, с които работехме носачките бяха по около 500 броя. Най-големи бяха стадата ни в ДЗС-гр. Нова Загора - 4,500 и в ДЗС-гр. Стара Загора - 2,300 броя носачки. Със съдействието на д-р Н. Несторов и моят състудент Тодор Мутафчийски, тогава зам. Председател на I-ва Пловдивска окolia формирахме стада, освен в Белозем и Голямо Конаре и в селата: Брезово, Болярино, Старо Железаре, Череголово и други.

Аз обикалях повече птицефермите в Пловдивския регион, а Цонков в Старозагорският.

Заедно с д-р Н. Несторов и Т. Мутафчийски разработихме програма и проект за изграждане на по-голяма птицефърма в с. Голямо Конаре, като първа и примерна за страната. Тя следваше да има около 4-5 хиляди носачки и необходимите пилчарници. За реализация на проекта потърсихме помощта на Министъра на земеделието Иван Пръмов. Той беше наш студент и близък приятел на Мутафчийски. Министерство на земеделието одобри нашия проект, като първи такъв за изграждане промишлена птицефърма. Назначи комисия с председател проф. Р. Балевска и членове: д-р Н. Несторов, д. Балъзов, Т. Мутафчийски и Ст. Ношев. Комисията се събра в с. Голямо Конаре, където възникнаха дискусии, както

по размера на птицефермата, така и по технологията на отглеждането /кафезно или подово/. Тъй като кафезите следващо да се внасят с валута от чужбина, се възприе подовото отглеждане.

Надоволна, проф. Р. Балевска отказа да подпише протокола. Наскоро след това, комисия под председателството на зам. Министъра доц. Любен Константинов, наско^ро завърнал се от Англия, бяхме отново събрани в с. Голямо Конаре. Там той предложи проект за "пет хиляден механизиран кокошарник" с подово отглеждане, използван в Англия. С проекта бяхме запознати от архитект Румен Априлов. В този кокошарник, само яйцата се събириха ръчно. След обсъждането и приемането на проекта за строителство, Т. Мутафчиевски заведе цялата комисия на Хисарските бани, където нощувахме.

Още през пролетта на тази 1957 г., от нашият институт бяхме осигурили за отглеждане в с. Голямо Конаре достатъчно пилета от нашата породна група. С тях се осигуряваха необходимите 5 хиляди носачки. Строителството му обаче започна едва през есента, на площадка северно от с. Голямо Конаре в местността "Потока".

На 24 май присъствувах на третата ни поредна среща със съучениците ми, завършили мъжката гимназия в Стара Загора през 1942 година... Присъствуваха над 85 на сто от випуска.

Организатори бяхме: д-р Хр. Шивачев - общ отговорник и от отделните паралелки - Чанко, Динев, Стефан Ножчев, Недялко Боев, Димо Генчев, Иван Николов и Трифон Колев. Въпреки, че бяха изминали 15 години, всички бяхме млади, жизнени и хубави мъже.

Освен смяната на ръководството в института, през година та бяха извършени и други промени, както и приети нови научни сътрудници. В създадената нова Хидромелиоративна опитна опитна станция до с. Маджерито отидоха колегите: Димитър Вълчанов

и Георги Христов. След конкурси в института бяха назначени следните научни сътрудници: Марин Ст. Пехливанов-по хранене на с/с животни, и Добри Савов Добрев по овцевъдство. През месец май за завеждащ Говедовъдната Ферма беше назначен младият зоотехник Аврам Петков Илиев.

В нашата птицевъдна секция промени почти нямахме. Гледачите на носачките бяха постоянни, както и ръководителя на люпилнята. През периода от януари до юни назначавахме временно известна част от гледачите на пилета и инкубатористите. Бригадирка продължаваше да бъде Радка Иванова, а профгрупорг Теню Илиев. Техническия персонал работеше в стаята до люпилнята, а само ние двамата с Йонков в административната постройка, в отделна стая на I-ият етаж.

През юли и август ползвах едновременно домашният и аспирантският отпуск. Трябаше да подгответя изпитите си от кандидатският минимум. Участвувах в курсове по руски и френски езици организирани в института, а след това вземах уроци по френски от учителя Митю К. Ковачев. През юни ходихме в Пловдив с Кацаров и Кръстанов и взехме успешно изпитите по руски и френски езици. За останалите изпити се готвих в с. Розовец, гдето бяхме с Милка и Васко. Въпреки болните си синузити, на изпита по "Диамат" при преподавателя Бербатов се представих най-добре от всички явили се аспиранти. През август се яних и на изпита по Физиология на дом. животни и ветеринарна медицина.

На 21 август Васко навърши две години. В края на същия месец се върнахме в Стара Загора и от 1 септември бях на работа. На 5 септември ходих до Пловдив и взех успешно и изпита по птицевъдство. Така приключи с аспиранските изпити.

Докато съм бил в отпуск, Йонков се беше оженил за приятелката си д-р Дора Бачийска, която беше от гр. Кнежа. С нея се

познавах от 1956 година. Младото семейство живееша в института. Дора скоро се сприятели с Милка.

Цонков беше вече написал и представил дисертационният си труд и смяташе до пролетта на 1958 година да се яви на защита. Започна все по-активно да се включва в работата ни в секцията, като пое повече дейността ни в общественото птицевъдство и съвместната ни писателска дейност. От тази година започнаха все по-често да ни търсят, както от Министерство на земеделието, така и от Окръжните народни съвети в цялата страна. За това помогнаха и отпечатаните с него научни и научно-популярни статии по различните проблеми на птицевъдството. В сп. "Селско-стопанска наука", кн. 2 излезе моята статия: "Най-подходящи срокове за липене на пилета", а в съавторство с Цонков в бюлетина на БТА, месец ноември стаята: "Развитие на птицевъдството в България" и в сп. "Животновъдство и ветеринарна медицина", бр. 9: "Резултати от работата по създаване на нова порода кокошки".

През септември имаше възможност Милка да бъде назначена на работа в Районният ветеринарен институт, но д-р Джанкон ми отказа. През октомври лаборанта в нашият институт Тома Рибаров постъпи в казармата и Милка беше назначена на неговото място от 29 октомври 1957 г. Уредихме Васко в детската градина на института и всяка сутрин го водехме в 6,30 часа с нас до III-та Поликлиника, откъдето пътувахме с автобуса до института. След работа отново се прибрахме тримата с автобуса в града. Въпреки това бяхме доволни, поради подобряване икономиката на семейството ни.

Независимо от заетостта си, стараех се да участвувам в спортните прояви на младежите в института. Със съдействието на директора на всички овакантени места в института по мое

предложение бяха назначавани активни добри волейболисти от завършващите Ветеринарният техникум - Ст.-Загора. Така успях да сформирам много добър волейболен отбор, в който участвувах и аз. С него участвувахме във всички волейболни турнири провеждани в града. Продължавах да съм член и на Бюрото на профсъюза на с/стопанските и горски работници в Стара Загора.

И тази 1957 година беше за мен прекалено натоварена, но успешна. ~~Получавах~~ често синузитни кризи, ~~което~~ ме правеха неврозен и избухлив. Успях обаче да приключ с аспиранските си изпити и опитите по дисертационната си тема. Освен това в края на годината и Милка беше вече на работа.

Новата 1958 година посрещахме до 22 часа в къщи, спазвайки семейните традиции. След като преспахме Васко, с ~~Милка~~ отидохме на бала в Окружния народен съвет, където със Христо и Стефка Лечеви се забавлявахме до сутринта.

През януари отново изготвях отчетите си по научната си тематика за изминалата година. Заедно с това следваше да организирам люпенето на пилетата, както за нашата птицеферма, така и за птицефермите в общественното птицевъдство. Това създаваше доста трудности за малката ни ~~Юлия~~. Тогава по-носливостта кокош е стадо беше водещо в страната.

На годишния отчетен научен съвет в ЦНИИК-Костинброд, лично получих много висока оценка. Моето сътрудничество по птицевъдната тематика търсеха не само д-р Н. Несторов и В. Груев, но и проф. Ст. Куманов и ст.н.сътрудник Дим. Балъзов. Вързките ~~ни~~ с общественното птицевъдство обхващаха почти цяла южна България. В тях все по-активно се включваше и Ц. Йонков.

Заедно с него често бяхме по съвещания, изнасяне лекции по курсове и семинари провеждани в по-големи птицеферми или в околовийските и окръжни центрове. Доста дни с Йонков бяхме извън

института. През 1958 година, тази наша дейност продължи да се разширява. За да бъдем добре подгответи за нея, ние следващо добре да познаваме най-новите постижения на птицевъдната наука и да информираме за тях птицевъдните кадри, за да могат да се внедряват в производството и птицевъдната практика.

През първото полугодие, такива семинари бяха организирани в градовете: Ст-Загора, Хасково, Бургас, Чирпан, Нова Загора и Харманли. Курсове с инкубатористите проведохме в люпилните в селата Стоил Войвода и Горно Ботево. През второто полугодие семинари проведохме в градовете: Ямбол и Сливен и отново в Ст-Загора и Чирпан.

На 24 февруари 1958 г в Министерство на земеделието се проведе голямо съвещание по проблемите на развитието на птицевъдството в страната. На него зам. Министъра Любен Константинов обяви решението за построяването на 50 броя петхиляндни кокошарници, от типа възприет през есента на 1957 г да се строи в с. Големо Конаре. Обяви се и състава на комисии, които следващо да изберат селищата в страната, в които ~~следващо~~ да се построят. На същата съвещание К. Иванов изнесе информация за кратката си командировка в Израел и впечатленията си от нейното птицевъдство. Създаде се неправилното впечатление в присъствущите, че ~~пет~~ хиляндните кокошарници ⁴ не са английски, а израелски.

Аз бях определен за водач на комисията по избора за строителството на пет хилядници в селата: Ръжево Конаре, Стръма, Генерал Николаево и Белозем на Пловдивски окръг; Крумово-Градище и Соколе-Карнобатско; Любенова махала и Пет могила-Ново-загорско, и Знаменосец-Старозагорско.

Посетих и на няколко пъти с. Големо Конаре, което бяхме снабдили с достатъчно пилета от нашата породна група, за да

осигурим необходимите носачки за пет хилядника." След груба намеса на К.Иванов през есента, този пет хилядник беше зареден с млади кокошки легхорн, докарани от ЦНИИЖ-Костинброд. Кокошките от нашата породна група останаха в старите помещения във същото село. Имам запазена снимка на това наше стадо. През 1959 г. кокошките Легхорн в "пет хилядника" имаха по-ниска носливост от тези на нашата породна група и К.Иванов не се появи повече в село Голямо Конаре.

По предложение на д-р Н.Несторов, от тази година в института се създаде лаборатория по физиология на домашните животни, необходима за комплексното решаване проблемите по генетика и развъждане на домашните животни. С конкурс към нея беше назначен за научен сътрудник, младия зоотехник Иван Маджаров от с. Твърдица, Новозагорско.

В нашата секция, от началото на година за втори лаборант беше назначена Ганка Велева, дъщеря на бригадира по говедовъдство-Велю Цвятков. Тонко Костадинов ни напусна и отиде да работи в града. На негово място поставихме гледачката на кокошки Тонка Денева. Покъсно за гледач на опити назначихме Жеко Касабов от Ветеринарният техникум, много добър волейболист.

По време на първият снег през тази 1958 година имам съхранена снимка с помощният технически персонал на секцията. На нея са: Тонка Денева, Жеко Касабов, Ганка Велева и Генка Кацарова. Остава само Никола Пасалев.

През месец май се ожени "братът" Петър Атанасов за Ленчето, лаборантка в секция "Говедовъдство". Тя беше от с. Колю Ганчево. Ние с Милка им бяхме кумовете. Преди това "братята" и Гошето/млекаря/ си бяха купили мотоциклети "Ява". Всички с мотоциклетите отидохме на свадбата в с. Чешнигириово. След свадбата нощувахме в дома на "братата" Атанас. По време на

гощавката имам неприятен спомен, помрачил доброто ми настроение. Единият от братовчедите на зетят Петър, сърбнал порядъчно започна да разправя приключенията си като учител из Кърджалийските села. По това време семейството на брат ми живееше в гр. Кърджали, а той беше на строителен обект в гр. Мадан. Този братовчед, хвалейки се с "походденията" ~~са~~ спомена и името на братова жена Златка. Стана ми обидно за моят брат и неговите две деца.

Съвсем неоправдано, от Окръжният съвет - гр. Стара Загора бях изпратен в Околийския народен съвет - гр. Сливен, за да участвувам в комисия по създаването на нови ТКЗС в планинските села: Бяла, Бяла паланка, Жълти бряг и Боров дол/под връх Чумерна/. Бяха бедни села с предимно турско население. Пет дни нощувахме в Горското стопанство на с. Боров дол. Като стар турист на мен ми беше приятно да посетитам в този непознат район на Стара планина. На няколко пъти в горският дом ни гощаваха с пържена, прясно уловена пъстърва. Не ми беше ясно защо трябваше да кооперирате тези малки пръснати нивки?

Докато съм отсъствувал от института, Милка ме записва да участвувам в платена екскурзия до Румъния, организирана от ЦНИИЖ-Костинброд. Щеше да се проведе от 15 до 31 август и струваше 600 лева, доста голяма за семейството ми сума. От нашият институт участвувахме аз и колегите: А.Н. Андреев, Марин Пехливанов, Я. Кацаров, Ц. Цонков и П. Минев. Бяхме общо 36 души от институтите и опитните станции по животновъдство. Пътувахме с автобус и посетихме животновъдните институти и станции в: Букурещ, Плоещ, Брашов, Сибиу, Клуж, Слобозия, Браила и Кюстенджа. Навсякъде из Румъния ни придружаваше заместник директора на института по животновъдство в Букурещ. Запознах се с техните птицевъди и известният тяжен учен-птицевъд-д-р Раух.

От Румъния имам съхранени доста снимки.

По 9-ти септември ходихме за два дни в с. Розовец с Милка и Васко. По същото време Милка ми съобщи, че е бременна.

Васко беше навършил три години и беше редно да имаме второ дете. Ето защо това беше за мен радостна новина.

От това време имам съхранена снимка с Тодор Пенев, синът на бай Пеню, работника Андрей Иванов и бившият офицер - инвалид Никола Денев. При нещастия с артилерийски гръм, на последният бяха откъснати китките на ръцете.

Добрите резултати при работата с нашата породна група кошки, налагаше разширяването ѝ в общественото стопанство.

Създадохме нови птичарки в селата Питово и Стоил Войвода-Новозагорско. Наложих се някои от по-големите стари птичарки да използваме като размножителни, за да осигурим разплодни яйца на районните люпилни и разпространяваме породната група "Старозагорска червена, търсена и от личните стопани.

През декември 1958 година, излезе Постановление на МС № 238- "За по-нататъшното развитие на нашето птицевъдство", при разработването на което участвувахме и ние с Ц. Цонков, заедно с Д. Балъзов, П. Вълчев и К. Иванов от ЦНИИК-Костинброд. Ние с Цонков настоявахме да не се разпространява повече строителството на петхилядниците, докато не се отчетат резултатите от това в с. Голямо Конаре. Останалите колеги обаче, наложиха в постановлението да се включи строителството на нови 1000 боя петхилядници. Подкрепени бяха и от зам. Министъра Л. Костантинов. По наше предложение с Цонков, подкрепени от Д. Балъзов, в Постановлението включихме създаването на "Фонд племенно дяло". С него се задължаваше Централният кооперативен съюз, монополист при изкупването на яйцата, да внесе по 2 стотинки за всяко изкупено яйце в този фонд. Със събраниите

средства в този фонд, през следващите години ^{изградихме} племенните птициферми в страната и финансирана дейността им.

След успешната защита на дисертацията на Ц.Цонков, той все по-активно и плътно се включи в работата на птицевъдната ни секция. Аз приключих опитната ~~на~~ работа по дисертацията си и усилено обработвах получените резултати. Смятах, през следваща година да напиша дисертационният си труд. По тази причина писателската ми дейност през годината беше по-слаба. Отпечатана беше само един мой научен труд: "Установяване на най-подходящи срокове за люпене на пилета в южна България" в сборника с научни трудове на НИИК-Ст-Загора, том I, "Земиздат", С. 1958г. Отпечатани бяха и две научно-популярни статии: а/- "Силаж от люцерна и 10 % царевично брашно, като сочна храна за птиците" в колектив с Ц.Цонков и Ив.Д.Вълчанова в сп. Животновъдство и ветеринарна медицина", кн. 12, 1958 г и б/- "Работата по създаване на нова порода ~~на~~ кокошки" в колектив с Ц.Цонков в Сборник "Резултати от опити в НИИК-С-З, Издание на ОНС-гр.Ст-Загор 1958 година.

На годишното отчетно събрание на ППО на БКП през декември 1958 г, Ц.Цонков беше избран за секретар, а аз за член на Бюрото. Това беше признание за добрата ни работа в института и общественото птицевъдство. Добро беше взаимодействието ни с останалите животновъдни институти, опитни станции, Висшите учебни заведения по селското стопанство в София и Пловдив, както и с Министерство на земеделието. Само Хр.Кръстев и Ив.Д.Вълчанова си позволяваха понякога да ни критикуват за обществените ни прояви, както и за спортните ни такива

Обвинявах мен и Я. Кацаров, че сме гласували прекалено голямо доверие на младите зоотехници Ц.Цонков и Ан.Андреев. Последният беше избран за Председател на профкомитета. Христо Кръстев

0052-

нов продължаваше плътно да работи с Андон Геров, който ~~продължаваше~~ ^{постоянно} да бъде негов учител. Често обаче предписваше мненията на Геров, като свои, без да се срамува от колегите си.

Аз продължавах да участвувам в спортните прояви на волейболният отбор на института, подкрепян от директора Я. Кацаров, Ц. Цонков и Ст. Канев. Редовно всеки неделен ^{веч} се осигуряваш автобуса на института за посещение на мачовете на Футболния клуб "Ударник", който беше член на "А" РФГ. Волейболният отбор на института участвува в регионалният турнир, проведен в село Стамово, с организатор учителя Граматиков. Нашият волейболен отбор в състав: Антон Грънчаров, Жеко Касабов, Георги Стайков, Петър Атанасов, Ганcho Станчев и Стефан Ножчев и още три резервни състезатели, се класира на първо място и доби право да участва в градските турнири. От този турнир имам съхранени снимки. В института понякога играехме и футбол, но прояви ~~и~~ вън института нямахме.

Критикувани на един научен съвет от посочените вече колеги се принудих да изразя пред всички ~~истории~~, че науката следва да се свързва и с широка обща култура и здрава физика на человека. За пример им посочих олимпийския девиз: "Здрав дух в здраво тяло" / ~~тънк сана, вътре здраво!~~ ... !

През тази 1958 година ние с Милка гледахме по оптимистично към бъдещето.

Поради напредналата й бременност, посрещнахме новата 1959 година в къщи, спазвайки традиционните семейни ритуали. След 22 часа у нас дойдоха кумовете: Тенко и Ичето. При тях нещата се бяха напълно нормализирали и ние често се събиражме. Понякога се събиражме и със семействата на Иван Петрович и д-р Денчо Бъчваров. Тенко/д-р Симеонов/ по това време беше вече директор на новосъздаденият кръводарителен център.

Месец януари на 1959 година премина в изготвяне отчетите за научната ни дейност и накрая участие в годишният научен отчетен съвет в ЦНИИЖ-Костинброд. На него дейносттани с Цонков по родаобразуването и работата ни с общественото птицевъдство бяха посочени като пример за подражание. По това време проф. Ст. Куманов беше директор на института, а Я. Шеличев негов заместник. Докато бях в София посетих семействата на Кирил Исаев и Марин Камбуров.

През месец февруари с Ц. Цонков бяхме на курс-семинар в София по сексиране на пилетата по японският метод, ръководен от чехът Едуард Станек. Очакваше се голям ефект от внедряването му в практиката. Птицфермите щяха да вземат от люпилните направо еднодневни женски пилета, които да отглеждат за носачки. Мъжките пилета от породата лежхорн направо щяха да се унищожават, а тези от епо-текките породи угоявани до три месечна възраст за мясо. В този първи курс за сексатори, заедно с нас участвуваха: Милка Няголова, ръководител на люпилната в гр. Варна, Цветана Ненчева - завеждащ птицевъдството в М-во земеделието; Младен Стаменов - ръководител отдел "Люпилни" към ЦКС; Дойка Томова - от института по пшеницата Генерал Тошево; Алекси Димов от КОС-гр. Видин и още трима зоотехници от племенните инспекции. На изпита, двамата с Милка Няголова показахме най-добри резултати. През април, всички курсисти ръководехме подобни курсове към районните люпилни. Аз ръководих такъв курс към люпилната в гр. Ямбол, а Цонков към люпилната в Стара Загора.

От 1 януари на тази 1959 г бяха премахнати околийте в страната, а областите преустроени в 30 нови окръга. Заговори се за възможен "скок" в развитие то на икономиката на страната, като се направи необходимата концентрация и специализация

на отделните производственни отрасли. С това се създаде нео-правдано напрежение в новосъздадените държавни предприятия и особено в селското стопанство. При нас в птицевъдството се получи доста голямо напрежение. Трябваше да участвуваме като лектори в курсове и семинари, да изграждаме нови размножителни птицеферми със Старозагорската червена кокошка, да окрупняваме съществуващите птицеферми и да разработваме новият правилник за племенната работа с птиците. Освен това, в института следваше да работим и по изпълнение на научните си тематични планове. Лично аз следваше да напиша и дисертационният си труд. През тази пролет установихме връзки с Обединеното стопанство-гигант в Сунгуларската долина, ръководено от опитният кооперативен дялел Иван Маринов. Този район познавах от военния си запас през 1950 година. Сега пректирахме и започнахме строителството на голяма птицефърма с 5 броя "петхиляндии". По примера на Иван Маринов, започнаха да се изграждат и други такива стопанства-гиганти, наречени по-късно АПК, преди да са укрепнали ТКЗС-тата. Това даде сериозно отражение на селско-сътрапското производство в страната.

През тази година създадохме в птицефермата на ТКЗС в гр. Чирпан ~~и~~ най-добрата наша размножителна птицефърма за "Старозагорската червена кокошка" извън института.

През тази година с Ц. Йонков сме били по над 80 дни в командировка извън института. Като "капак" на всичко, през февруари и март бях атакуван и от синузитни кризи. Най-добре чувствуващо мое напрежение бременната ми съпруга.

На 25 март/ неделя/ бяхме на кино с Милка, след което я заведох в родилният дом. На 26 март се роди вторият ми син. Бях убеден, че ще имам пак син и даже се бях обзаложил за това с прислужницата в института Злата Стоилова.

Васко вече беше батко, но не го водехме вече в детската градина. Баща ми се беше пенсионирал и се занимаваше с него, както и дъщерите на брат ми, вече ученички. Братчето му кръстихме Маринчо, на дядо си Марин. Когато го вземех от коша за да го разнасям из къщи, Васко се дразнеше и аз трябваше и него да вземам и танцува с двамата в ръце. Поведението на големият ми син, често ми напомняше моето детство, след раждането на моят брат. Майка ми посрещна добре раждането на вторият ми син, но малко помогаше на Милка. Това правеше повече баща ми, за което вече споменах.

През тази пролет, Щонков участва в конкурса за асистент по птицевъдство" при проф. Р. Балевска, към катедра "Овцевъдство" въпреки отрицателното отношение на завеждащ катедрата. Тя беше обявила конкурса заради асистранката Гена Петкова. Като кандидат на СФС наук., Щонков следваше да бъде назначен направо. За да не го назначи, проф. Балевска анулира конкурса.

През пролетта се наложи да бъде сменен зам. Директора по производството Руси Генчев, и назначен за такъв Господин Желев Динев. Той се оказа също неуспешен и в края на годината заменен с Петко Големанов, работил преди това в ДП "Петрол".

Едва той се оказа подходящ за длъжността и бързо навлезе в работата. За плановик в института беше назначен висшият икономист Костадин Иванов Петров/Коцето/, който бързо се наложи в ~~работата~~ си.

През тази година ние установихме връзки със зам. Директора на Химкомбината-гр. Димитровград, който ни беше потърси^{ми}л да му осигурим носачки за помощното стопанство на завода.

Ние му осигуравахме животни и птици, а той извън планово цимент и азотни торове.

Поради увеличаване обема на птицефермата, бригадирката

Радка Иванова беше предназначена за гледач на птици, а за бригадир назначихме Жеко Касабов. Ликвидирахме породата Родайланска за да увеличим кокошките от Старозагорската червена. ~~Вокралът~~ на 1959 г. по големи стада от породната ни група имахме: в ТКЗС-гр. Чирпан - 2,500 броя; в с. Конево - 2,000 броя; и с. Белозем - 1,500 броя. В ДЗС-гр. Нова Загора ~~кокошките бяха~~ 4,500 броя, в ДЗС-Ст. Загора - 2,500 броя, и в ДЗС-Гълъбово - 2,300 бр.

Отбора на ярките и формирането на кокошките стада извърших лично аз с помощта на бригадира Жеко Касабов. ~~Същото~~ извършихме и в ДЗС-гр. Нова Загора, помагаха ~~и~~ зоотехниците им.

В края на месец юни, заведох Милка с децата в село Розовец. До излизането ми в домашен отпуск, на няколко пъти ходих с велосипеда си при тях. По време на домашната си отпуска в Розовец написах в ръкопис дисертационният си труд. През това време на два пъти ходих до София в Министерство на земеделието, за окончателната редакция на правилника за племенната работа, с птиците.

След като се завърнах на работа, напечатах дисертацията си ^{на машинна} и я изпратих във ВСИ "В. Коларов" гр. Пловдив, за обсъждане и приемане от катедрен съвет. След като я получих обратно, въз основа на направените бележки я преработих и окончателна редактирах. Напечатах я в пет екземпляра, подвързах я и надписах. За външното оформяне ми помогна и моят баща. Три от екземплярите, заедно с молба за откриване процедура за защитата ѝ, представих в Ректората ^{на} ВСИ "В. Коларов", гр. Пловдив. Там факултетният съвет следваше да изберат двама рецензенти, които в ~~три~~месечен срок следваше да представят рецензиите си. Едва след получаването на рецензиите факултетният съвет насрочваше защитата.

През това време с няколко колеги от нашият институт ходихме в Пловдив на защитите на Иван Манолов, директор на Института

по памука в гр. Чирпан и на доцент Торев от университета. На последния дисертационният труд беше много слаб и при тайното гласуване беше избран само с един глас.

През годината ми бяха отпечатани два научни труда: а/- "Стопански ефект от хранене на пилета до едномесечна възраст с комбиниран фураж по рецепта 15/1.", в колектив с П. Вълчев и К. Иванов, научни трудове на НИИЖ-Костинброд, т. I, "Земиздат" С. 1959 г., и б/- "Люцернов силаж с участието на 10 % царевично брашно - сочна храна на кокошките през зимата," в колектив с Ц. Йонков и Ив. Д. Вълчанова, сп. "Селско-стопанска мисъл" кн. 10, 1959 г.. Съвместно с Йонков ни беше отпечатана брошурата "Угояване на пилета за месо", - "Земиздат", С. 1059 г. Също в съавторство с Ц. Йонков ни бяха отпечатани следните научно-популярни статии: а/- "Какво показва опита на НИИЖ-Ст. Загора в-к "Земеделско знаме" бр. 3869, 1959 г.; б/- "Угояване на пилета за месо", сп. "Животновъдство", бр. 2, 1959 г.; в/- "Какви са резултатите от работата на НИИЖ-Ст. Загора, по създаването на нова порода кокошки", в-к "Септември", бр. 748, 1959, 1959 г.; г/- "Да отглеждаме пилетата, според изискванията на науката," в-к "Септември", бр. 31, 1959 г.; д/- "Пуйките - важен резерв за повишаване месодобива," в-к "Земеделско знаме" от 19, IV. 1959 г; е/- "Угояване на петлета", - сп. "Животновъдство", бр. 6, 1959 г.; ж/- "Хранене и гледане на кокошките от новата породна група", С3-червена, " в-к "Кооперативно земеделие", № 6, 1959 г.; з/- "Угояване на пилета и петлета" -- в Сборник "Някои резерви за увеличаване продукцията от животновъдството" изд. на ОНС. гр. Стара Загора, 1959 г.; и и/- "Хранене на пилета в първите дни в-к "Зем. знаме", бр. 3880, 1959 г. В колектив с Н. Ангелов, Ц. Йонков, Ст. Ножчев и др." Угояване на млади птици за месо - важен резерв в птицевъдството", в-к "Кооперативно земеделие"

бр.45, 1959 г.

Съвместно с Цонков продължихме и в института обществената си дейност. Създадена беше танцова група, с музиканти от института. Тоню Вълчев свиреше на гайда, а Ганcho Генов и Мара Коларова на кавали, а хората изпълняваха младежите ~~от~~ института. Финансово групата се осигуряваше от предприятието съгласно

Колективно-трудовият договор. Танцовата ни група участва в няколко районни прегледа на художественната самодейност, а на края и в окръжния такъв, като се класираше винаги в членните

места. Волейболният ни отбор, под мое ръководство и играещ треньор участва в два градски турнира и се класира на първо място. Към предишният му състав бяха включени новоназначените в института: Петър Донев /Перо/, Динко Шамбуров, Тома Рибаров, Добри Генчев, Георги Трачев, Ангел П. Ангелов /гимназист/ и Владо /плановик/. Това ми даваше възможност да имам добър избор.

Обикновено в основният състав бяха: Ст. Ножчев, Ж. Касабов, Ан. Грънчаров, П. Донев, Д. Шамбуров и Т. Рибаров. Двата с Ан. Грънчаров играехме предимно като разпределител, като и с двете ръце бяхме еднакво добри /леваци/. Резервни играчи обикновенно ползвахме: Станчо, Петър и Владо, а по-рядко някой от останалите. В борбата за членните места, основни конкуренти от града ни бяха волейболните отбори на "Елпром" и фабрика "Загорка". Турнирите се провеждаха в събота след обед и неделя на площадките: западно от старият театър, на игрището зад пощата и това на колодрума. На финалните ни срещи винаги присъствуваха Стоян Каинев и Ц. Цонков, а понякога и директора Я. Кацаров. Милка често идваше на тези срещи, водейки Васко за ръка, а Маринчо в количката.

Когато връчвахме на директора в кабинета му, спечелената градска купа, влезе по никаква своя работа колегата Ан. Геров.

Виждайки целият отбор с купата в кабинета на директора той не прикри недоволството си, заявявайки: "Щях да бъда много по доволен, ако института получаваше награди, за успехи в науката"

Цонков, който беше с нас в кабинета му отговори: "Не следва да бъдем "ограничени" специалисти, а да съчетаваме научните си занимания с културни и спортни такива."

След всеки успех на волейболния отбор, в столовата на института директора МИ даваше богато угощение. В парка на института имаше направена специална витрина, в която бяха наредени спечелите купи, флагчета и грамоти.

Като активен спортист-волейболист бях избран за зам. Председател на волейболната секция на дружество "Берое", като една година бях и ~~негов~~ председател.

Макар и доста напрегната, за мен и семейството ми 1959 г. беше много успешна. Роди се вторият ми син Маринчо, написах окончателно дисертационният си труд и бях готов за защита, бях вече на 35 години, но здрав физически и сравнително устойчив психически. За това не бяха малки заслугите и на съпругата ми, справяйки се успешно с грижите за семейството. За развитието ми като специалист-птицевъд, съдействуваше и доброто ни взаимодействие с колегата Ц. Цонков. Той беше много толерантен, откровен и прям в отношенията си колега, на което отговарях със същото. Възникналите понякога противоречия, лесно преодоляваме с откровени разговори на саме. Вероятно за това съдействуваше, че и двамата сме израстнали и възпитани в семейства на селски учители. Нашите успехи с Цонков предизвикват завистта на повечето от младите колеги в института. Сега не мога да преценя, кой от двамата е бил водещ в тези взаимоотношения. До края на неговият живот нашите взаимоотношения останаха чисти, неопетнени и непроменени.

Новата 1960 година посещихме в къщи, спазвайки семейните традиции, като за децата направихме хубава елха, която ползвахме и на Коледните празници. Бяхме заедно и с братовите деца. Най-щастливи бяха родителите ми, наредени всички около баницата с късметите и богата трапеза, защото това рядко се случваше на такъв празник. Внуците им бяха: Бучето на 12, Красито на 8, Васко на 4,5 години, а Маринчо на 7 месеца.

От 4 до 8 януари с Цонков бяхме в София. Участвувахме в комисията по подготовка доклада по проблемите на животновъдството за предстоящият пленум на ИК на БКП. Работихме заедно с колегите от института по животновъдство на БАН. Тогава се запознах и станах по-близък с академиците Георги Хлебаров и Никола Платиканов. До тогава ги знаех по научните им публикации и статии, като акад. Хлебаров беше създател ~~на~~ на Опитната станция по птицевъдство ^и един от създателите на първият институт по животновъдство в страната към агрономическият факултет в София, след това преместен в Стара Загора. Негов асистент е бил и мой учител по птицевъдство Ив.Л. Табаков. По това време акад. Хлебаров ръководеше колектив по създаване на черната едра кокошка в ДЗС "В. Коларов" /Кабиюк/ край гр. Шумен. Доста разговарях с академика по проблемите на порообразуването при кокошките, въпреки че нашата породна група имаше с 15 яйца по-висока наливост от неговата "черна едра".

От началото на тази година, заплатите ни бяха изравнени с тези на колегите от БАН и станаха 1150 лева. По това време се действуваше за създаване на Селско-стопанска академия.

От 18 до 21 януари с Цонков бяхме отново в София, М-во на земеделието, където обсъждахме проблемите на птицевъдството в страната.

От 2 до 6 февруари бяхме в ИНИИЖ-Костинброд на отчетен

годишен научен съвет. Отново на нас с Цонков ни дадоха много добра оценка. В София обикновено всяка година ношувахме с колегите в хотел "Севастопол", но винаги посещавах семействата Камбурови и Исаеви.

Откакто директор на ЦНИИК-Костинброд беше проф. Ст. Куманов, след приключване научният съвет, той ни устрояваше среща вечери в ресторант "Журналист" в София. На тях присъствуваха обаче само поканени от него колеги. От нашият институт всред поканените бяхме само Кацаров, Цонков и аз, а от Зоотехническият факултет само проф. Нико Иванов. На тази среща се водеха доста интересни творчески разговори.

Както завеждащ секция "Птицевъдство" в института, работите ми продължавах да се развиват доста успешно. За това имаше особени заслуги и Ц. Цонков, особено в обществената и писателската ни дейност. Усилено се подготвях и ^{за} защитата на дисертацията си ^{като} от института аз щях да съм първи. Кацаров и Кристанов бяха произостанали.

През април със самолет от Израел Министерство на земеделието ни достави еднодневни пуйчета от "Бялата императорска" порода, създадена в САЩ. Отгледахме ги успешно и с Цонков разработихме методика за развъждането им в чисто състояние. През това време на два пъти ходих до ВСИ "В. Коларов" - Пловдив, по подготовка защитата на дисертацията ми. Професорите Манев и В. Груев бяха представили положителните си рецензии и факултетният съвет насрочи защитата на 31 май 1960 г.

Занял следващо да подготвя автореферата си, отговорите по бележките на рецензентите и таблиците и диаграмите с резултатите от опитите ми. Всичко изготвих сам, разчитайки на художествените си възможности.

В деня на защитата, насрочена за 15 часа след обед, отидох

още сутринта в Пловдив. Направих репетиция в присъствие на асистентите Кичев и Славчев. Обсъдихме очакваните провокиращи въпроси от някои противници на моят научен ръководител проф. д-р Н. Несторов. По обед пристигнах с автобуса на института моите колеги, техническият персонал от нашата птицевъдна секция, съпругата ми Милка и моят баща. При самата защита разчитах доста на братовчеда на майка си проф. Кирил Киряков, но въпреки обещанията си, той не дойде.

Самата защита мина много добре и без усложнения. Само проф. К. Макнев, като рецензент не си прочете рецензијата, защото си "забравил очилата". Прочете я асистента му Найден Петров.

Бях избран с 20 глаца "да" и само 2 гласа "не".

След това организирах ~~мака~~ почерпка на присъствуващите на защитата. Най-доволен от успех беше баща ми.

Протоколите на факултетният съвет се изпращаха в комисията по "Животновъдство и ветеринарна медицина" към Вишата атестационна комисия /ВАК/. След проверката редовността на процедурата по защитата, тази комисия с гласуване утвърждаваше законността ѝ и изпращаше във ВАК за издаване съответният документ. С протокол № 3 от 2 декември 1960 г на ВАК бях обявен за "Кандидат на селско-стопанските науки", сега "доктор".

С това приключи важен етап от научната ми кариера.

През месец юни, бях на обиколка из птицефермите на Пазарджишки окръг. След това от средата на юли бях в домашен отпуск и цялото семейство отидохме в село Розовец. Нямахме средство да отидем другаде. В Розовец заварихме вече споменатите приятелски семейства, с които прекарахме много приятни и забавни дни. Децата ми растяха и за мен беше удоволствие да се занимавам с тях. ~~С~~ Васко провеждахме разговори, а ~~Маринчо~~

общаше повече да ни слуша, въпреки че вече добре говореше.

Дядо Марин също се забавляваше с тях, често наставякини двамата на магарето си. Водеше и двамата на разходка до центъра на селото, за да покаже на приятелите им мъжките си внуци.

При завръщането си в Стара Загора, дядо Марин реши да ни заведе сутринта много рано в село Чехлари, от където с автобус в 5 часа сутринта да отидем в Чирпан и от там с друг автобус в Ст. Загора. Тръгнахме в 2 часа през нощта с натоварен на магарето ~~дъча~~. В с. Чехларе обаче пропуснахме автобуса и трябваше в 6 часа да се качим на този за гр. Пловдив и от там с влака за Ст. Загора. Така, че си създадохме излишни трудности за да повторим това, което искахме да избегнем.

След завръщането си на работа, извърших отбора на ярките в института, а след това с Ж. Касабов и той в рамножителната ни птицеферма на ТКЗС-гр. Чирпан. Обиколих и останалите птицеферми, с кокошки от нашата породна група.

По заповед на М-во на земеделието участвувах в комисия, с задача да направи планове за развитие на животновъдството в АПК село Стрелча, Панагюрско. В състава му влизаха и селата Смилец и Дюлево. Председател на комисията беше проф. В. Груев и членове: Ст. Димитров, Ан. Андреев и аз. До края на годината на няколко пъти ходихме до Стрелча. Работата ни продължи и през 1961 година.

С заповед на директора на ЦНИИЖ-Костинброд-проф. Ст. Куманов, през месец ноември с Ц. Цонков направихме проверка на работата на секция "птицевъдство" в този институт. Такава проверка правиха и колегите-птицевъди на нашата секция. При разговор с мен и Цонков, проф. Ст. Куманов ни обясни, че не е доволен от тяхната работа и искал по този начин да се поучат от нас.

През декември с Цонков бяхме за няколко дни в БАН, за да

изготвим мероприятия за подобрение на птицевъдството в страната, а след това заедно с Д. Балъзов и Стоян Стоянов/Ян/, окончателно редактирахме правилника за племенната работа с птиците. Въобще последното тримесичие на годината беше много натоварено за мен.

Резултатите ни бяха много добри. Носливостта на кокошките от Старозагорската червена в нашата птицеферма досега е средно на носачка - 203 яйца, рекордна за страната.

Въпреки прекалената ми претовареност, стараех се да участвам в проявите на волейболният отбор на института. На пролетните и есенни турнири, организирани в града, винаги бяхме първи и запазихме градската купа. През есента бяхме на финал с отбора на "Елпром". Играхме го на Колодрума при многобройна публика. Нашият директор заложи "мериносов коч", а директора на "Елпром" коплект "осветителни неонови лампи". Въпреки, че загубихме първите два гейма, накрая спечелихме с 3 на 2 гейма. Освен купата и центъра на института замени осветлението си с неонови лампи.

Много добра беше тази година и писателската ми дейност. В съавторство с Ц. Йонков бяха отпечатани следните научни трудове: а/- "Влияние на несменяемата постеля върху здравословното състояние и продуктивността на кокошките", сп. "Селско-стопанска мисъл" № 4, 1960 г., и б/- "Проучване върху някои режими на хранене на кокошките", - Научни трудове на ЦНИИК-Костинброд т. IV, "Земиздат", С. 1960 г. Отпечатаха ни бяха и следните научно-популярни статии: а/- "По някои въпроси на птицевъдството", сп. "Животновъдство", кн. 9 - 10, 1960 г.; б/- "Високопродуктивно и доходно птицевъдство", - в-к, "Кооперативно село", бр. 5, 1960 г. и в/- "Как да проведем отбора на кокошките за едрите птицеферми", в-к "Земеделско знаме", бр. 4135, 1960 г.

През тази година промени в научните кадри на института нямаше. Само през месец юли, като стажант-зоотехник постъпи Божан Панев Николов. През месец септември се пенсионира главният ни счетоводил Петко Ангелов Петков, а на неговото място беше назначен Кънчо Иванов Стоянов. Последният, преди това беше счетоводител в ДЗС-гр.Ст-Загора. Напусна ни и ветеринарният лекар Тончо Иванов Димитров/Стотинката/. На негово място беше назначен д-р Любомир Димитров Костов.

На 23 ноември 1960 година с обявление №4470 на Президиума на БАН беше обявен конкурс за старши научен сътрудник II- степен по птицевъдство за нашият институт. Освен мене, можеше да кандидатствува всеки специалист-птицевъд, въз основа на научните си трудове и постижения. Като кандидат на ~~СССР~~ науки имах известно предимство. Срока за подаване документите беше три месеца. На 19 декември 1960 г. аз подадох молба, придружен с автобиография, научни и научно-популярни публикации. Обикновено такива процедури продължава около една година.

С протокол № 51 от 7 декември 1960 г., бюрото на БАН одобрява специализацията ми за 4 месеца в Съветският съюз на тема: "Породообразуването и промишленото кръстосване на кокошките".

За целта ми се осигуряваха 6,000 валутни лева. Този протокол ми стана известен едва на 21 януари 1961 година. За тази моя специализация, решаваща роля имаха проф. Ст. Куманов и проф. д-р Н. Несторов. Този протокол предизвика недоволството на приятелите и колеги: Я. Кацаров/директора/ и Хр. Кръстанов. Те винаги считаха, че следва да имат предимство пред мене, независимо как се изявяват като специалисти. Бяха принудени да ускорят изгответо на дисертационните си трудове и се явят на защита, а след няколко месеца и на тях ³³ обявяват конкурси за старши научни сътрудници II-степен, по "Овцевъдство" и "Говедовъдство".

На годишното отчетно събрание на ППО на БКП в института по предложение на Я. Кацаров бях избран за зам. секретар. Направеното от мен възражение не беше прието. По молба на Ц. Чонко^в той беше освободен от секретар и на негово място избран Атанас Христов. Тогава съществуващите мнени^е, че на един научен институт, както директора, така и секретаря на ППО на БКП и Председателя на профкомитета следва да са научни сътрудници.

По принцип обаче колегите отбягваха изборните общественни длъжности, които не бяха платени, а свързани с доста работа и отговорности. Всеки нов колега, обикновено трябваше да бъде поне две години на тези изборни длъжности, особено членовете на БКП. Към профсъюзите бях преизпълнил задълженията си, а сега следваше да ги изпълнявам и към БКП.

Замен 1960 година беше своеобразен финал на първият етап от оформянето ми като специалист - птицевъд. След успешно защитената дисертация, обявен конкурс за ст. научен сътрудник - II-ра степен и одобрена специализация в Съветският съюз, аз можех да бъда напълно доволен от постигнатото. Само ние с Милка знаехме за положените усилия и цената му. През това време тя роди две деца и пое основната грижа за семейството ни.

Следващите години, когато трябваше да се изявявам като специалист, вероятно трудностите за мен и семейството ми щях да са още по-големи. Ние с Милка обаче гледахме с оптимизъм и вярвяхме в доброто^и бъдеще.